

અલ્લાહો અકબર.

અલ્લાહો અકબર.

વંદેમાતરમ્
સ્વદેશ-કીર્તન-માલા.

સંપ્રદ કરી છપાવનાર,
નરવરલાલ જમનાદાસ દેસાઈ.
પ્રાંતીજ.

આવૃત્તિ પહેલી.

પ્રિત ૧૦૦૦.

સને ૧૯૨૧.

એ જોડ કયા રોકેગી આઝાદી અથ ભારતકી,
હમ ભારતકે બચાનેમેં સરખ કબી કયા દેગે.

રાજકુમાર શર્મા.

કીંમત ૦-૧-૦.

૮૭૦૮

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કોપીરાઈટ સંગ્રહ
૮૭૦૮

શ્રી ભારત આર્ટ પ્રિન્ટિંગ વર્કસ લીમિટેડમાં જાતી કનૈયાલાલ
મણીલાલે છાપ્યું. પાંચકુવા કોટની રાંગે,—અમદાવાદ.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

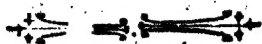
[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક C-૭૦૮ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ સ્વદેશી-ડોલન માલ્ય

વિષય ૬ - : ૧૭.

સ્વદેશ-કીર્તન-માલા.

ગઝલ.

ગાલીમ તેરે ખંજરડી યું પ્યાસ છુઝા દેગે
મર જાયેગે કટકટકર નદી ખુંડી બહા દેગે—ગાલીમ
એ જોલ કયા રોકેગી આઝાદી અખ ભારતડી
હમ ભારતકે ખયાતેમેં સરત દબી કટા દેગે—ગાલીમ
ભારતકે સપુતોંકા ચાતા હે મીટાના તું
ઉનકા કયા મીટાયેગા હમ તુઝકા મીટા દેગે—ગાલીમ
ભારતકે ખુનકા પ્યાસાહી અગર ચેહે
મરતેં હે દેશપર યું હમ તુઝકા દીખા દેગે—ગાલીમ
ભારતકે શેરકા અખ સોખા હુવા ન સમજે
જય ખોલકે ગાંધીકી ભારતકા જગા દેગે—ગાલીમ

રાજકુમાર શર્મા, લખરેજ.

હાથ વોયરે હિંદમાં ફેર વતાવ્યો
 ડાયર જુલ્મીએ જુલમ ગુજર્યો—રે હાથ
 તારીખ છ તેરે જુલમ ગુજર્યો છે
 હિંદમાં નવો મહોરમતો ઉતર્યો છે—રે હાથ
 ડાયર જુલ્મીએ ફેર કીધા છે
 એ ડાયરે જીવ લીધા છે—રે હાથ
 કાયદો રોલેટ પાસ કરાવ્યો
 કળો નામ તો હિંદમાં લાવ્યો
 ખામ જલ્લીઆનમાં તો ડસાવ્યો—રે હાથ
 યુનીઅન જેકને સલામ બરાવા
 નાના બચ્ચાને હન્ટરથી માર્યા
 મા બેનોના ભુરખા ઉધાડ્યા—રે હાથ
 આંજ હિંદમાં હરેક રૂવે છે
 આંખે ચોધાર આંસુ ચુવે છે—રે હાથ
 મહાત્મા ગાંધીજી મદદે આવ્યા
 લોકને ચાંતિના પાઠ પઢાવ્યા—રે હાથ
 ધન્યર તું કાંઈ દયા કરજે
 વિનંતી કરીમતી ઉર ધરજે
 એ પાપીના પ્રાણને હરજે—રે હાથ

કરોમ.

મઝલ.

ચારખ મુઝે લગાદે એસી લગન સ્વદેશી
 હો દીલ મેરા સ્વદેશી હો તન મેરા સ્વદેશી—ચારખ
 જાહીર સ્વદેશી મેરે હરકાલો ફેલસે હો
 આયે નજર હરેકકો મેરા ચલન સ્વદેશી—ચારખ
 હો બાજે હિન્દમેં શીર પેદાનો ગુલવો છુટે
 હમ બાગિકા બનાદે જો એક ચમન સ્વદેશી—ચારખ
 ખદરકે પેરહન હો ગાઉહકી પગડીયાં હો
 ગાલીબ મશીનરી પર હો જાયે ફન સ્વદેશી—ચારખ
 પહેનુગા છતે છ અબ મેંએ અગીઆર ખદર
 હો બાદે મર્ગ બીહો મેરા કદન સ્વદેશી—ચારખ

સરકરોશીકી તમના અળ હમારે દીલમેં હય,
 દેખના હે બેર કીતના બાળુએ કાતિલમેં હય;
 રહરવે રાહે મહોખત રહે ન જાના રાહમેં,
 લજજતે શહેરાન-વર્દો દુર ચે મંજુલમેં હય;
 આજ શીર મક્તલમેં કાતિલ કહ રહા હે બારબાર,
 ક્યા તમ-નાએ શહાદતબી કીસીકે દીલમેં હય,
 અય શહીદે મુલ્કે મિસ્લત મેં તેરી ઉપર નિસાર,
 અળ તેરી હિમ્મતકા ચર્યા ગેરકી મહશીલમેં હય;
 વક્ત આનેદે તુએ ખતલાયગે અય આસમા,
 હમ અબીસે ક્યા ખતાદે ક્યા હમારા દીલમેં હય,
 અળ ન પહેલે વલવલે હે ઓર ન અરમાનોકી બીડ;
 સીકે મીટખાનેકી ચક હસરત દીલે બિસ્મિલમેં હય;

દેશોદ્ધારક ખાદી

રાગ—ગુરુ હય એક હીસખમ સકલ જગ જીસ્કા ચેલા હય
 અમારા દેશ ઉન્નત સાધનોમાં એક તું ખાદી,
 બલી સાદી અને સોંધી અમારી એક તું ખાદી ! અમારા
 રણાં છે તુજ તંતુમાં છુપાઈ કીરણો ઉજવલ
 કહે છે દેશભક્તો ઓ અમારી માત તું ખાદી ! અમારા
 વિદેશી વસ્ત્ર સૌ ત્યાગી પદ્મ માજીન મલમલને
 સદા ધરણું અમો અંગે ભલેરી એક તું ખાદી. અમારા
 કરોડોની થતી જે દેશમાં પ્રતિ દીન બરબાદી
 થતાં તુજ આગમન અટકી અહો હો ધન્ય તું ખાદી ! અમારા
 પતાળે પેસતી ફેશન ડરીને તુજ દર્શનથી
 સતો ગુણ સર્વમાં ભરતી અમારી એક તું ખાદી અમારા
 ચરો ન્યાં ખાદીમય આખો સ્વરાજો સ્થિર મધ ભારત
 મુસલમાન ખાસ્તી હોંદુ વિનવરો ધન્ય તું ખાદી ! અમારા
 હસે છે તુજ સમજે છે ભલે કો દુશ્મનો તારા
 ધીરજ તું ખાર દીનખંધુ યશસ્વી એક છે ખાદી અમારા

રાવલ

ਹਿੰਦੋਸਤਾ ਫ਼ਮਾਰਾ

ਸਾਰ ਜਠਾਂਮੇ ਅਥਾ, ਹਿੰਦੋਸਤਾ ਫ਼ਮਾਰਾ
 ਫ਼ਮ ਯੁਲਯੁਲੇਂ ਹੈ ਫ਼ਸਤੀ, ਧਰ ਗੁਲਸਿਤਾਂ ਫ਼ਮਾਰਾ.
 ਗੁਰਘਨਮੇਂ ਹੋ ਅਗਰ ਫ਼ਮ, ਰਹਤਾ ਹੈ ਫ਼ੀਖ਼ ਵਤਨਮੇਂ;
 ਸਮਝੇਂ ਵਧੀ ਹੈ ਫ਼ਮਲੀ, ਦਿਖ਼ ਜਠਾਂ ਫ਼ਮਾਰਾ.
 ਪਰਵਾਂ ਨੇ ਸਭਸੇ ਭਾਂਝਾ, ਫ਼ਮ ਮਾਧਾ ਆਸਮਾਕਮੇਂ
 ਵਧ ਸਾਂਤਰੀ ਫ਼ਮਾਰਾ, ਵਧ ਪਾਸਘਾਂ ਫ਼ਮਾਰਾ.
 ਗਾਈਮੇਂ ਯੇਲਤੀ ਫ਼ਧ, ਜਿਸਕੇ ਫ਼ਜ਼ਰੇਂ ਨਦੀਧਾਂ;
 ਗੁਲਸ਼ਨ ਹੈ ਜਿਨਕੇ ਫ਼ਸਸੇ, ਰਸਕੇ ਭੁਨਾ ਫ਼ਮਾਰਾ.
 ਅਧ ਆਯੇਰੋਫ਼ੇ ਗੰਗਾ, ਵਧ ਫ਼ਿਨ ਹੈ ਧਾਫ਼ ਟੁਭਕੇ;
 ਫ਼ਿਤਰਾ ਤੇਰੇ ਫ਼ਿਨਾਰੇ, ਜਧ ਫ਼ਾਰਵਾਂ ਫ਼ਮਾਰਾ.
 ਮਯਫ਼ਧ ਨਹੀਂ ਸੀਯਾਤਾ, ਆਪਸਮੇਂ ਯੈਰ ਰਧਨਾ;
 ਫ਼ਿਨੀ ਹੈ ਫ਼ਮ ਵਤਨ ਹੈ, ਹਿੰਦੋਸਤਾ ਫ਼ਮਾਰਾ.
 ਧੁਨਾਨੋ ਮਿਥੀ ਰੋਮਾ, ਸਧ ਮਿਠ ਗਧੇ ਜਠਾਸੇ;
 ਅਧਤਕ ਮਗਰ ਹੈ ਯਾਫ਼ੀ, ਨਾਮੋ ਨਿਸ਼ਾਂ ਫ਼ਮਾਰਾ.
 ਕੁਝ ਯਾਤ ਹੈ ਫ਼ਿ ਫ਼ਰਤੀ, ਮਿਠਤੀ ਨਹੀਂ ਫ਼ਮਾਰੀ
 ਮਦਿਯੋਂ ਰਫ਼ਾ ਹੈ ਫ਼ੁਸ਼ਮਨ, ਫ਼ੀ ਰੇਜ਼ਮਾਂ ਫ਼ਮਾਰਾ.
 ਫ਼ਤਮਾਫ਼ ਫ਼ਾਫ਼ ਮਫ਼ਰਮ, ਅਧਨਾ ਨਹੀਂ ਜਠਾਂਮੇਂ;
 ਮਾਫ਼ੁਮ ਫ਼ਧ ਫ਼ਿਸ਼ਤਕੇ, ਫ਼ੀਫ਼ੀ ਨਿਫ਼ਾਂ ਫ਼ਮਾਰਾ.

૮ વંદે માતરમ.

શુદ્ધ સુંદર અતિમનોહર, મંત્ર વંદે માતરમ,
 મૃદુલ સુખકર દુખહારી, મંત્ર વંદે માતરમ,
 મંત્ર ચહુહૈ જંત્ર ચહુહૈ, તંત્ર વંદે માતરમ,
 સિદ્ધિદાયક, અતિ બુદ્ધિદાયક, મંત્ર વંદે માતરમ,
 ઓજસ્ય, બલકાંતિમય, સુખશાન્તિ વંદે માતરમ,
 મતિ પ્રદાયક અતિ સહાયક, મંત્ર વંદે માતરમ.
 હરધડી હરબાર હો, હરનામ વંદે માતરમ,
 જપીયે નીરંતર શુદ્ધ મુનસે મંત્ર વંદે માતરમ,
 સોતે સમય ખાતે સમય, કલગાન વંદે માતરમ,
 આઠો પ્રહર દિનમેં રહે મૃદુતાન વંદે માતરમ,
 સુખસે હૃદયસે રાત દિન હો, બપ વંદે માતરમ,
 તેજસે શીર લીકટે, બૂલો ન વંદે માતરમ,
 મ્હોતની ઘડીમાં શુભદો નાદ વંદે માતરમ,
 જેલમે હતોયે જપો, શુભ બપ વંદે માતરમ,
 એડીયાં ઝંકાર દે, શુભતાન વંદે માતરમ,
 વીર ગોળી તોપકી હૈ, આડ વંદે માતરમ,
 તેજ બરછી કે લીયે, હૈ ઢાલ વંદે માતરમ,
 કર્ણકા દંડ કવચ હૈ. એક શબ્દ વંદે માતરમ,
 વિન્ધ વિજયી, શત્રુ વિજયી, મંત્ર વંદે માતરમ.

ભારત હમારા દેશ હૈ, હિત ઉસકા નિશ્ચય આહેગે,
 ઉસકે હિતકે કારન, હમકુછ ન કુછ કર જાયેગે, ૧
 ભારત હમારી માતૃ ભૂમિ, ઉસકા ઋણ હમ પર હૈ બહુત;
 ઉસકે મિટાનેકે લીયે, હમ કુછ ને કુછ કર જાયેગે. ૨
 ભારતકી દુખપ્રદ અવનતિ પર, કયોં ન અ વહાવેંગે,
 ઉનકે હટાનેકે લીયે હમ કુછ ન કુછ કર જાયેંગે. ૩
 ધર્મ વિદ્યા ઔર ધનસે, ઉત્થતિ ભારતકી હોવે,
 ઉસ ઉત્થતિકે માર્ગમે, હમ કુછને કુછ કર જાયેંગે. ૪
 સંસ્કારકે ઉદ્ધારહેતુ શ્રીકૃષ્ણ જન્મે જેલમે
 તો પ્રીત ભક્તિ હમ કયોં કરેંગે, કુછ ન કુછ કર જાયેંગે ૫

નામપુર કોંગ્રેસ.

સત્યાગ્રહી વીરોને !

પ્રીતે તમારાં પ્રેમતાં ! અહીં આદર્યો પૂજન અમે,
 સાચા શુરા સત્યાગ્રહી, આજે પધારો મન્દિરે;
 સમશેર બાલા બંદુકાને, તોપ ગોળા ભોળના,
 સત્યાગ્રહીને એ નથી, સાધન કશાંએ કામનાં.
 સત્યાગ્રહી શસ્ત્રાગ્રહી, સ્વપ્ને યવાના તે નથી,
 સત્યાગ્રહી ખમશે દુઃખો, આવી પડે જે ઉપરે;
 સ્વરાજ્ય સાચું પ્રાપ્ત કરતાં મરણુથી તે ના ડરે,
 પોલીસ ગુપ્ત સી, આઘ. ફી, કદી ખોટી રીતે જો નડે.
 સત્યાગ્રહી સાચો કદીએ, હાથ ઉંચા નવ કરે,
 કદી જેલમાં રાખે લલે, પગ હસ્તમાં ખેડી જડે;
 ખોરાક પુરો ના મળે પણ, તહી લટે એ તહી લટે.
 એવા મહાત્મા ગાંધીજીનાં આદર્શો પુજન અમે
 માયા ! શુરા સત્યાગ્રહી, આજે પધારો મન્દિરે.

ધન્યવંદ અવિનાશી.

ગઝલ.

આ મયા હૈ કર્મયુગ, કુછ કર્મ કરના શીખલો;
 દેશ પર આરૂ જાતિ પર, હસ હસકે મરના શીખલો;
 મારનેકા નામ મતલો, પહેલે મરના શીખલો;
 મારનેકા નામ મતલો, પહેલે મરના શીખલો;
 શાન્તિકે સિદ્ધાંતસે, ધમસે ન કરના શીખલો.
 પાર ચદિ હોતા તુમે પરતંત્રતા દુઃખ સિંધુસે,
 પેર કર તો રક્ત સાગરસે ઉભરના શીખલો;
 શીરજલા દોંગી સકલ, સંસારકા ક્ષણમાં ત્રમેં;
 દેશ દુઃખકી આગમે, પર પહેલો જલ્લાના શીખલો.
 જલ્લાયાત્રા કે લિયે, દિનરાત ઉત્સાહિત રહો;
 કૃષ્ણ જન્મ સ્થાનમેં નિર્ભય વિચરના શીખલો.
 દેખના હે દસ્ય ભારત, વર્ષમે ચદિ સ્વર્ગકા;
 દેશકા તો પ્રાણ પનસે, દુઃખ હરના શીખલો.

સ્વામી સત્યદેવ.

१ भारत माताने.

अयिभुवन मनोमोहिनी ।

निर्मल सूर्य करो ज्वल धारिणी

जनक, जननी जननी.....अयि;

नील सिन्धु जल धौत चरणतल

अनिल विकम्पित श्यामल अंचल

अंबर चुंबित भाल हिमाचल

शुभ्र तुषार किरीटिनी.....अयि;

प्रथम प्रभात उदित तव गगने

प्रथम सामरव तव तपोवने

प्रथम प्रचारित तव वन मक्ने

ज्ञान कर्मकत काव्यकाहिनी.....अयि;

चिरकल्याणमयी त्रुमि धन्य

देश विदेशे चितरह अन्न

जान्हवी जमुना विगलित करुणा

पूज्य पीथुष सान्ध्य धारिणी.....अयि;

रवीन्द्रनाथ ठाकूर.

ખાકે હિંદ (ગૃજરાલીમાં)

અમ હિંદ ભૂમિ તારો મહિમા દિગંન ગાજે,
રેલી અમીનિધિ કેં, કુદરત તને નવાજે.

તુજ ભાલપર સનાતન, સૌહર્થ તેજ રાજે,
જોડી જગે નિરખતાં, તારીજ કેવ આજે.

પ્રતિપ્રાત ખાળ ભાનુ, તુજ આરતી ઉતારી,
હિમા દ્રિકેશ તારા, કિરણો થકી સમારે.

૧

સંસ્કૃતિ શૂર અહીંથી, ફેલ્યાં દિશાએ ચારે,
ચિન અર્પને કિનારે, ચેતન અબજ પ્રસારે.

આલમ બધી છવાઈ, અજાન અંધકાર,
આ ભૂમિ દીપ સહાઈ, ઘેરે ભૂલ્યાંને ધવારે.

ખિસેન સંસ્કૃતિની જોતાં જરે નિશાની,
ત્યારેય હિંદ આંગણ, રેલી ઉપા યુવાની.

૨

પૂરાણ દેવભૂમિ, કીધ ગૌતમે યથાળી,
તણ દેશ સરસદેનિજ, અહિં દેહને પ્રજાળી.

પોષી પ્રજાત્વ પ્રીતે, કંઈ અકબરે ઉભાળી,
સિંચીરૂધિરે ચણે, સૂરવાડી આ રસાળી.

આ ભૂમિની સુમધિ, શૂરવીર સૌ સૂતા છે:
ખંડેર અસ્થિ જેના, અમ અણુમૂલિ મનાડે.

૩

માધુર્થને મૃદુતા, ઐનાય કુલ ફળોમાં,

કરતા કળા કલાપિ, આજેયે જંગલોમાં-
 ઘનવીજના કડાકા, એનાએ વાદળોમાં,
 પણ વ્યાપી રહી શિથિલતા, અમ દિલની ચળવળોમાં
 એનીએ સંસ્કૃતિકૈં દેતી પ્રેકાશ અમને,
 વહાલું વતન રહ્યું ના, બહાલો વિનાશ અમને ૪
 વરસોથી વામવિધિઃ, પલટી રિથિતિ અમારી,
 પૃથ્વી પટે ભૂંસાઈ જે સંસ્કૃતિ અમારી.
 પૂરિ થઈ હજી જરી નહિ નિંદ ધન અમારી,
 શબસમ કફન વિનાની, ભૂમિ હિંદ જે અમારી,
 જેનાં ખૂણી ખજાના, ઉલટા વહી રહ્યાં છે
 કમ ભાગ્ય વારસો કૈં, ગાફેલ સુષ્પ રહ્યાં છે. ૫
 વિભુ દેશ પ્રેમ જ્યોતિ, હ થઈ હવે જગાવો,
 ભૂત્યા બધિર કાનો-માં મંત્ર કંઈ સુણાવો.
 ચેતન વિહીન ખોખાં, ચેતન અજબ સ્ફુરાવો,
 આ ભસ્મ રાશિમાંથી, ચિણ્ણગારી કંઈ ઉડાવો,
 બહાલું વતન સમાયે. નયનોમાં તાર થઈને,
 શીરમાં ખુમારી થઈને, દિલમાં કરાર થઈને. ૬
 ફુલબાગ શોખિનોને, ફૂલથી લગન મુબારક.
 રંગે રસિક વચ્ચે, રસના ઝીલન મુબારક-
 શુભશુભને શુભ મુબારક, શુભને ચમન મુબારક.

ઘેલી વિનાના અમને, બહાણું વતન સુખારક.
 નંદનવને આ ખીલશે, અમલર પ્રકુલ કળીશું.
 જે જનની અંક ગુદ્યા, તે અંકમાં ઢળીશું. ૭

લોજન ભૂખ્યાને અમને, બહાણું છે નૂર વતનના,
 નયનોની રોશનીએ; સુખ સત્યએ ડવનના,
 ઝળહળી ઝગે છે જ્યોતિ રગ રગએ પ્રેમ અગનના,
 બહાણા કુમુદ સમ છે, કંટા છે આયમનના.
 છે અણુ ધૂલિ જેની, જામભરમ લેપતનને,
 મરીને, અરે ચાહીશું, પ્યારા વતન કંઈનને. ૮

હિંદની ભરમો એક અણુ

